

T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
Erzurum Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu

KARAR

Toplantı Tarihi ve No :15.05.2018-180
Karar Tarihi ve No :15.05.2018- 3119

Toplantı Yeri: ERZURUM

Tunceli İli, Pertek İlçesi, Bulgurtepe Köyü sınırları içerisinde bulunan ve herhangi bir sit içinde bulunmayan Kurmizak Kalesi'nin tescillenmesi hususundaki Elazığ Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün 02.03.2018 gün ve 191052 sayılı yazısı gereği tescillenmesinin değerlendirilmesine yönelik 2018/239958 sayılı rapor okundu, dosyasındaki bilgi belgeler incelendi, yapılan görüşme sonucunda;

Tunceli İli, Pertek İlçesi, Bulgurtepe Köyü sınırları içerisinde bulunan Kurmizak Kalesinin kültür varlığı özelliği göstermesi nedeniyle I.derece arkeolojik sit olarak tesciline, sit sınırlarının kararımız eki krokide ED 50 UTM 6 derecelik koordinat sistemiyle işaretlendiği şekliyle belirlenmesine karar verildi.

BAŞKAN
Prof. Dr. Hüseyin YURTTAŞ
(İmza)

BAŞKAN YARDIMCISI
Sevda KESKİN
(İmza)

ÜYE
Doç. Dr. Ali Yalçın TAVUKÇU
(İmza)

ÜYE
Dr. Erman AKSOY
(İmza)

ÜYE
Dr. Öğr. Üyesi Fatma Zehra ÇAKICI
(İmza)

ÜYE
Dr. Öğr. Üyesi Muhammet ARSLAN
(İmza)

ÜYE
Muhammet Argun KOCADAĞIŞTAN
(İmza)

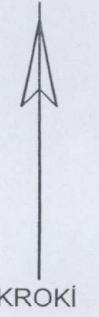
TEMSİLCİ ÜYE
Valilik Temsilcisi
(Bulunmadı)

TEMSİLCİ ÜYE
Ziya KILINÇ
Müze Müdürü
(İmza)

TEMSİLCİ ÜYE

TEMSİLCİ ÜYE

KROKİ YERİ

• • • I. Derece Arkeolojik Sit Sınırı

1/25000.LİK KOORDİNE ÖZET ÇİZELGESİ

NoktaNo	Y	X
1	509693.208	4313282.054
2	509731.053	4313294.309
3	509759.672	4313324.607
4	509776.345	4313361.472
5	509780.910	4313405.716
6	509785.641	4313451.566
7	509761.491	4313484.683
8	509728.541	4313513.372
9	509692.399	4313521.442
10	509662.041	4313529.845
11	509600.226	4313511.932
12	509579.174	4313446.528
13	509600.955	4313361.572
14	509627.669	4313320.399
15	509659.212	4313294.152

ERZURUM KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA
BÖLGE KURULU'NUN 15.05.2018
GÜN VE 3119 SAYILI KARAR EKİDİR

AVRUPA KONSEYİ		DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ			SİT	ENVANTER NO:		TARANI
TÜRKİYE		KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ				HARİTA NO:		
İLİ:	Tunceli	İLÇESİ:	Pertek	MAHALLE, KÖY, MEVKİİ:	Bulgurtepe Köyü	Pafta:	Ada:	Parsel:
ADI:	Kurmizak Kalesi							

GENEL TANIM: Kale; Pertek ilçesi, Akdemir (Avşeker) Köyünün kuş uçuşu 4 km kadar güneybatısında, Bulgurtepe (Celador) Köyü'nün ise 3,5 km kadar güneydoğusunda yer almakta olup Bulgurtepe Köyü sınırları içerisinde kalmaktadır. Ana kaya üzerine yükselen batı ve güney sur duvarlarının bir kısmı mevcut olup ve sur duvarları ile çevrili iç kale içerisinde ana kaya üzerine inşa edilmiş yapı komplekslerinden oluşan bir kale yerleşimidir. Kuş uçuşu doğu-batı yönünde 150 metre, kuzey-güney yönünde ise 100 metrelik alana sahip olan kalenin girişi doğuda bulunmaktadır. Kalenin sur duvarları düzgün kesme taşlar ve az da olsa moloz taşlar kullanılarak yapılmıştır. Sur duvarlarının kalınlıkları genellikle 1 m. ve 1.20 m. arasında değişmektedir.

Sur duvarları ile çevrelenmiş iç kalede bulunan yapı kalıntı topluluğunun batı kısmında, ana kayadan faydalanarak oluşturulmuş üç tonozlu bir mekân mevcuttur. Doğu-batı yönünde ana kaya oyularak oluşturulan yapının girişi muhtemelen güney batı köşesindedir. Girişin tam olarak belirlenemeyişinin sebebi ise yapı kalıntısında yoğun bir tahribat meydana gelmesidir. Tonozlu yapı üç bölüme ayrılmıştır. Bölümler arası geçiş kemerler ile sağlanmıştır. Bu bölümlerden kuzeyde bulunan bölümün ebatları 2.90 x 4.90 m. ortadaki bölümün ebatları 2.45 x 4.90 m., üst kısmı yıkık olan güneydeki bölümün ebatları ise 2.80 x 4.90 m. ölçülerindedir. Yapı kalıntısının yüksekliği üzüngü taşına kadar moloz ile dolmasından ötürü tam olarak ölçülememiştir. Kemer açıklığı genellikle 0.60 m. civarındadır. Kemerlerin ve duvarların inşa edilmesinde kesme düzgün taşlar kullanılmıştır.

İç kalenin güneyinde ise daha kalabalık yapı topluluğu mevcuttur. Bu yapılar genellikle ana kaya oyularak ve kesme düzgün taşlar kullanılarak yapılmıştır. Ayrıca güneyde bulunan yapı topluluğu içerisinde dairesel formlu, 2 m. derinliğinde, 2 m. ağız açıklığına sahip ve gövdeye doğru genişleyen kuyu ya da sarnıç olarak değerlendirilebilecek bir yapı gözlemlenmiştir. Ana kayanın pürüzsüz bir şekilde oyulmasıyla yapılmış sarnıç ya da kutsal alan olabilecek kuyuya yönlendirilen, kayaya oyulu, derinliği 5 cm olan akıntı gideri olduğu saptanmıştır.

Kale girişinin güneyinde ana kaya oyularak yapılmış basamaklı tünel bulunmaktadır. Görüldüğü kadarıyla bir su sarnıcına açılan söz konusu tünelin derinlemesine 21 adet basamağı mevcuttur. Yapının duvarlarında murç izlerini yok etmek ve suyun çatlaklardan sızmasını önlemek için sıvama işlemi yapılmıştır. Kaçak kazılar sonucu ortaya çıkarıldığı tahmin edilen sarnıcın duvarlarında tahribatlar meydana gelmiştir.

Çeşitli yapı topluluklarına sahip olması çevresine hâkim bir konumda olması ve üzerindeki küçük buluntulardan ötürü söz konusu yerin önemli bir kale yerleşimi olduğu anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemeler sonucunda kalenin tarihlendirilmesine yardımcı olabilecek yapıların ve küçük buluntuların varlığı saptanmıştır. Bunlardan kale girişinin doğusunda bulunan su sarnıcında görülen kaya işçiliği ve surlarla çevrili iç kaledeki kaya oymacılığı (işçiliği) Urartu Dönemi özelliklerini göstermektedir. Ayrıca kale üzerindeki diğer yapılar ve kale ve etrafındaki seramik buluntuları, Roma - Bizans ve Türk- İslam dönemlerinde de yerleşimin iskân gördüğüne işaret görmektedir.

Yapılan incelemeler sırasında kalenin doğu eteklerindeki kaya üzerine Arap alfabesi ile alçak kabartma tekniği kullanılarak yazılmış, iki adet kitabe fragmanı tespit edilmiştir. Ebatları; uzunluk: 63 cm, genişlik: 60 cm, kalınlık: 44 cm ve uzunluk: 50 cm, genişlik: 40 cm, kalınlık: 40 cm olan bu kitabe parçaları in-situ durumda değildir. Kaledeki yapı ve buluntular kalenin Demir Çağı'nda inşa edildiğine ve kesintisiz bir şekilde yerleşim gördüğüne işaret etmektedir.

TEHLİKELER:	Define arama maksatlı kaçak kazılar yapılması.		
ŞİMDİKİ DURUM:	Sur duvarları ve mevcut yapıların büyük kısmı doğal ve beşeri koşullar nedeniyle tahrip olmuşsa da sağlam durumda olan sur duvarları ve yapılar mevcuttur. Ayrıca kale üzerinde kaçak kazılardan kaynaklanan tahribatlar vardır.		
SİT POTANSİYELİ:	<i>I. Derece Arkeolojik Sit.</i>	KORUMA DERECESİ:	<i>I. Derece Arkeolojik Sit</i>
ŞİMDİKİ KORUMA:	<i>Tescilsiz olduğundan herhangi bir koruma önlemi alınmamıştır.</i>	HAZIRLAYANLAR:	15.02.2018
ÖNERİLEN KORUMA:	<i>I. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak tescillenerek korunmalıdır.</i>	Serkan ERDOĞAN Arş. Gör. Dr.	Bilal AYDIN Arkeolog
YAYIN DİZİSİ:			
GÖZLEMLER:			
		REVİZYON:	
		KURUL ONAYI:	

HARİTALAR, KORDİNATLAR, FOTOĞRAFLAR:

